

Široki Brijeg: Započeli dani pobijenih hercegovačkih franjevac

Široki Brijeg, 5. veljače 2021. (Kristina Raguž) – Na Širokom su Brijegu 4. veljače započeli Dani pobijenih hercegovačkih franjevac u povodu obilježavanja 76. obljetnice ubojstva 66 hercegovačkih franjevac i mnoštva puka Božjega. Najprije je bila krunica u 17.30 u samostanskoj crkvi koju je predmolio đakon fra Džoni Dragić s ministrantima, a nakon toga u 18.00 sv. misa zadušnica za sve pobijene. Ove godine prva tri dana sv. mise predvode i na njima propovijedaju zlatomisnici rodnom iz župe Široki Brijeg. Tako je sinoć sv. misu predslavio fra Karlo Lovrić, poznat po dušobrižničkom radu u hrvatskim katoličkim misijama diljem Švicarske. Trenutačno se nalazi u župi Međugorje gdje posebno radi s bolesnicima i starijima.

Misna čitanja i molitvu vjernika predvodili su ministranti. Misno slavlje pjevanjem su animirali članovi zbora sv. Nikole Tavelića iz Dobrkovića pod vodstvom Marije Cigić.

»Još uvijek se traže ubojice imenom i prezimenom. Pa da ih i pro-nađemo, bi li se išta promijenilo s obzirom na naše mučenike? Možda bi bilo više gnjeva i srdžbe u našem srcu?! Dakako, fratre je ubila mržnja prema Bogu i hrvatskom čovjeku. Fratarski habit i širokobriješka gimnazija bili su samo povod za ubojstvo. Kao i Judin poljubac Isusu u Maslinskom vrtu! To je onaj, držite ga! Kako su se osjećali ubojice nakon tako strašnoga zločina ovdje? Možemo samo nagađati. Možda su pjevali, kao i oni devedesetih godina u Vukovaru? Ali, i ne znajući oni su pomogli da krv mučenika bude sjeme kršćana, sjeme još jače vjere. Baš kao i u prva kršćanska vremena! Osim što je ubijeno 66 fratara, nekolicina je bila u raznim kazamatima, a mali broj na slobodi ali uvijek u strahu kada će i oni doći na red. Mogli bismo reći, Hercegovačka franjevačka provincija doživjela je svoj Veliki petak, iako je bila

srijeda – Provincija se nalazila na križu. Sve školske ustanove bile su zatvorene ili oduzete. Ostala je bez gimnazije, konvikta, sjemeništa, novicijata, bogoslovije! Uza sve to, samo dvadesetak godina poslije, Provincija je doživjela procvat – duhovno proljeće – imala je preko 60 studenata – bogoslova i mladomisnika. Možda više nego ijedna druga hrvatska provincija! Dakako, uz pomoć škola u Splitu, Zadru, Sinju, Dubrovniku, Visokom... I danas se naša Provincija hrani plodovima te mučeničke krvi. Javljuju se svake godine novi mladići koji žele obući fratarski habit, ne iz prkosa, osvete i mržnje prema ubojicama i onima koji brane tadašnje ubojice, nego žele nastaviti tamo gdje su pobijeni fratri stali – propovijedati Veselu vijest opraštanja, ljubavi, a ne mržnje i osvete. Oni koji su okrvavili ruke te srijede 7. veljače ili drugih dana u veljači četrdesetpete godine, ne samo prolijevajući fratarsku krv,

nego i krv naših očeva i hrvatskih mladića, zacijelo to ne bi učinili da su odrastali u obiteljima u kojima se gajila i živjela kršćanska ljubav prema Bogu i bližnjemu«, istaknuo je fra Karlo u svojoj propovijedi.

Na kraju sv. mise vicepostulator fra Miljenko Stojić zahvalio je pjevačima i čitačima te dodijelio nagrade na ovogodišnjem nagradnom natječaju na temu pobijeni hercegovački franjevci, za uzrast djeca. Prva nagrada pripala je sestrama Valentini i Ivani Begić, učenicama OŠ Vranić, za prozni rad pod nazivom »Širokobriški mučenici«. Drugu nagradu osvojila je Marta Crnjac, učenica Druge OŠ u Širokom Brijegu, a njezin rad nosi naslov »Pobijeni hercegovački franjevci«. Treća nagrada ide u ruke učenici Prve OŠ Široki Brijeg Natali Topić za literarni rad »Pobjede nad pobjedama«.

Misno slavlje putem radiovalova i interneta prenosila je Radiopostaja Široki Brijeg. ✍

Druga večer Dana pobijenih hercegovačkih franjevac

Široki Brijeg, 6. veljače 2021. (Kristina Raguž) – Molitveni program drugoga dana obilježavanja Dana pobijenih hercegovačkih franjevac 5. veljače na Širokom Brijegu započeo je molitvom sv. krunice i razmatranjem u 17.30 koju je predvodio fra Augustin Čordaš s Franjevačkom mladeži (Framom). U 18.00 uslijedila je sv. misa zadušnica, a predslavio ju je zlatomisnik fra Vitomir Musa.

On je u svojoj propovijedi govorio o svojim sjećanjima na tešku 1945. te kako su ubojstva hercegovačkih fratara potresla cijeli hrvatski narod. Istaknuo je: »Naši fratri koji su prije 76 godina završili ovozemaljski život proliše svoju krv i postadoše živa slika Kristova. Oni su s ovih oltara propovijedali Krista raspetoga i govorili o smislu patnje, ljubavi i dobrote. Oni su ovaj narod učili čitati i pisati da bi

se majke i djeca mogli javiti svojim koji su otišli u tuđinu kako bi zaradili koru kruha, koji su otišli na branike Domovine braniti nas od neprijatelja. Oni su pravili mlinice i kanale za navodnjavanje da bi se ljudi zadržali na ovom kršu. Oni su ljude i djecu vodili u Slavoniju da bi im život sačuvali od gladi. Oni su sirotinju hranili i u vrijeme rata. Ti fratri nisu htjeli bježati iz samostana, a mogli su. Nismo krivi, govorili

su, zašto ćemo bježati. Vele očevici, opraštaju i s molitvenikom u ruci umiru. Sjećam se kao dječak od 4 godine veljače 1945. Poslije sv. mise idu žene na sklonište gdje su fratri spaljeni. Idem i ja s mamom. Bilo je dosta svijeta i djece s majkama. Svi u tišini i u suzama mole. Ostao mi je u sjećanju njihov šapat i molitva, njihove suze i uzdasi, kao i miris paljevine i dima. Gledao sam ih kako brišu suze, kako mole i vijesti jedni

drugima kazuju. Nešto šapuću, a nas sklanjaju da ne čujemo. I došlo je proljeće, godine Gospodnje 1971. kada se skupi mnoštvo vjernika, preko stotinu fratara, sve mlađi od mlađeg, bolji od boljeg, koji s molitvom na usnama prenesoše kosti mučenika i dostojno ih pokopaše te ovu našu crkvu mučeništvom posvetiše i još ljepšom učiniše. Od tih dana do danas na ovom se mjestu moli, svijeće pali, a u zadnje vrijeme vjernici, poglavito članovi molitvenih skupina i Trećeg reda, uređuju ovo mučeničko mjesto. Od pobijenih fratara kosti se traže i ovdje

pokopavaju. Ovaj je narod Božji znao da su neprijatelji kršćanske vjere učinili zločin s namjerom da bi uništili vjeru ovog naroda i iskorijenili ga iz ovog krša. Ali su se prevarili i zaboravili su da je mrak u mučeničkom plamenu raspršen. Mrznja je u njihovoj ljubavi sažgana, nasilje njihovom nevinošću razoružano. Oni su mučeništvom posvjedočili i nama pokazali kako postoje vrijednosti koje su veće od života. Oni koji su pucali na njih ubili su sami sebe, koji su palili njih spališe sami sebe.»

Framaši su pod vodstvom fra Augustina Čordaša čitali misna čitanja

i pjevali, što i inače čine svake nedjelje na večernjoj sv. misi.

Vicepostulator fra Miljenko Stojić dodijelio je nagrade na natječaju s temom pobijeni hercegovački franjevci, ovaj put za uzrast mladež. Prva nagradu dobila je Andrea Šakota, učenica IV. b r. Gimnazije fra Dominika Mandića na Širokom Brijegu. Njezin rad nosi naslov »Uvijek vjerni vama«. Drugu nagradu dobila je Petra Smoljan, učenica 3. r. gimnazije Srednje škole dr. fra Slavka Barbarića u Čitluku za pjesmu »A sada ti, družo«. Treća nagrada otišla je u

ruke Gabrijela Prce, učenika 3. r. gimnazije u Stocu. Napisao je pjesmu »Braća anđela«.

I društvena je zajednica obilježila jugokomunističko ubojstvo franjevaca i puka Božjega. U 10.00 pred križem na Trgu širokobrijeških žrtava vijence su položili i zapalili svijeće izaslanstva Grada Širokog Brijega, Zapadnohercegovačke županije, Odjela za Drugi svjetski rat i poraće HNS-a u BiH, zajedno s ministarstvom branitelja Zapadnohercegovačke županije. Vicepostulator fra Miljenko Stojić predvodio je molitvu za sve pobijene. ✍

Na uočnicu 76. obljetnice jugokomunističkoga ubojstva hercegovačkih franjevaca

Široki Brijeg, 7. veljače 2021. (Kristina Raguž) – Molitveni program u prigodi 76. obljetnice jugokomunističkog ubojstva hercegovačkih franjevaca nastavljen je 6. veljače u samostanskoj crkvi Uznesenja BDM na Širokom Brijegu. Molitva krunice uobičajeno je započela u 17.30, a zatim je u 18.00 uslijedila sv. misa zadušnica koju je predslavio zlatomisnik fra Dane Karačić.

Članovi Trećeg franjevačkog reda čitali su za vrijeme sv. mise i predvodili molitvu vjernika, a pjevao je zbor sv. Ivana Krstitelja iz područne crkve u Knešpolju, pod ravnanjem Marka Salavarde.

Fra Dane je u svojoj propovijedi govorio kako su franjevci došli u Hercegovinu, siromašnu zemlju i što su sve uspjeli učiniti za jedno stoljeće unatoč siromaštvu i neimaštini, kako ih je vjera i Božja providnost u svemu tome vodila: »Nakon stotinu godina mogli su, s franjevačkom poniznosti ali i s ponosom, Gospodinu pokazati sve što su učinili.

Cjelokupni njihov rad i djelovanje ravno je čudesima koja su se zbivala po apostolskom propovijedanju. Ljudskim mjerilima i prosudbama, imajući u vidu posvemašnje i potpuno siromaštvo u kojemu su živjeli, to što su fratri učinili u Hercegovini kroz jedno stoljeće ne može se ni izmjeriti ni do kraja shvatiti. Samo Božja providnost, upornost i snažna vjera puka i fratara zajednički su mogli to ostvariti. Onda je 7. veljače 1945. zlo, apokaliptičkih razmjera, zahvatilo Široki Brijeg, poput tsunamija zahvatilo je cijelu Hercegovinu i sav hrvatski narod. Partizanski zlikovci uništili su na Širokome Brijegu sve što su mogli uništiti, zapalili sve što se moglo zapaliti i na koncu, bez suda i sudišta, hladnokrvno pobili njegove fratre, sveukupno njih trideset iz samostana na različitim mjestima. Zločin kakav povijest nije zapamtila. Nema više Širokoga Brijega i svega onoga što se uza nj vezivalo, tako su mislili zločinci. Samo tjedan dana kasnije obezglavljena

je naša Provincija. U Mostaru isti zlikovci ubili su provincijala, gvardijana i još petoricu braće. Gotovo da i nema župe, pogotovo ne kraja, u kojemu škrt hercegovačka zemlja nije natopljena nevinom krvlju naših mučenika – fratara. Njih 66 svjedoka vjere od Širokoga Brijega do Bleiburga, svojom mučeničkom smrću, sa znanim i neznanim grobovima, posvetili su ovu zemlju i ovaj narod. Kao fratre slična je zla kob zahvatila cijelu Hercegovinu. Gotovo da nije bilo kuće u kojoj, na isti ili sličan način, nije stradao jedan ili više članova, i to uglavnom u cvijetu mladosti. Poput nevidljive magle tuga se uvukla u sve pore života u Hercegovini. Mučni, puni straha i neizvjesnosti bili su ti tegobni dani. Činilo se da je sve bespovratno nestalo. Idejni začetnici i izvršitelji tih strašnih zločina mislili su da su konačno istrijebili one koji su smetali njihovu putu u »svijetlu budućnost«. Stoga su trijumfalno nastavili zlosilje nad nemoćnim i obespravljenim

pukom. Međutim nisu znali da su na sličan način razmišljali i oni koji su, raspevši Isusa na križ, računali da su na Kalvariji zauvijek razapeli ne samo Isusa, nego i sve ono što je on naučavao i činio. Ali svjetlo uskrsloga Krista zasjalo je još jače. I to se njegovim sljedbenicima ponavljalo kroz svu povijest. Tako je bilo i na Širokome Brijegu. Iz krvi njegovih fratara i ranjene crkve, iz pepela spaljene gimnazije i kulturnoga blaga, malo po malo nicao je novi Široki Brijeg. Ranjena crkva dobila je novi sjaj, gimnazija opet daje nove naraštaje đaka, a mladice novih duhovnih zvanja klijale su obilato po cijeloj Hercegovini.»

Na sv. misi dodijeljene su i nagrade za uzrast odrasli. Prva nagrada pripala je Željku Lekiću iz Drvara. Napravio je suhom olovkom crtež 66 križeva (spomenik) i 66 križeva (grobnica). Druga nagrada otišla je u ruke poznatog pjesnika Borislava Arapovića za ulomak iz neobjavljene spjeva Crofrana pod naslovom »Lux in tenebris (Svjetlo u tami)«. Treću nagradu osvojio je Miro Čugura za slikarsko djelo »CCCV-LXVI« kojim je povezoao 305. obljetnicu Sinjske alke i 66 pobijenih hercegovačkih franjevaca. ✍

Široki Brijeg, 7. veljače 2021.

(Kristina Raguž) – Na dan 76. obljetnice ubojstva hercegovačkih franjevaca i mnoštva puka Božjega, 7. veljače, molitveni je program započeo u 16.00 molitvom kraj ratnoga skloništa gdje su članovi Frame Široki Brijeg zapalili 12 svijeća u znak sjećanja na 12 fratara koji su ubijeni i spaljeni u ovom skloništu. Nakon molitve procesija se uputila prema grobu u samostanskoj crkvi gdje je molitvu predvodio Provincijal, a trećari čitali imena pobijenih franjevaca.

Svečanu sv. misu zadušnicu predslavio je dr. fra Miljenko Šteko, provincijal hercegovačkih franjevaca, uz sumisništvo generalnog vikara hercegovačkih biskupija don Željka Majića, vicepostulatora fra Miljenka Stojića, šest gvardijana i 50-ak drugih hercegovačkih franjevaca. Pjevanje na sv. misi predvodio je veliki župni zbor pod ravnanjem s. Mire Majić i Marijane Češkić. Misno čitanje pročitao je fra Rade Dragičević, posljednji živući hercegovački franjevac koji je pohađao glasovitu Franjevačku klasičnu gimnaziju na Širokom Brijegu te jedan novak. Molitvu vjernika čitali su gvardijani pojedinih samostana.

Provincijal je u propovijedi govorio o maloj crkvi sv. Bartolomeja koja se nalazi na rijeci Tiber. Tu je

Obilježena 76. obljetnica jugokomunističkoga ubojstva hercegovačkih franjevaca i mnoštva puka Božjega

crkvu papa Ivan Pavao II. odredio da bude središnje mjesto sjećanja na mučenike XX. stoljeća. »Braće i sestre, ono što je ta crkva za Rim glede sjećanja na mučeničku braću i sestre kao žrtve bezbožnih režima XX. stoljeća, to je za našu Hercegovinu, pa i šire, ovo mjesto, naš Široki Brijeg. Prema Papinim riječima, ovaj naš susret možemo smatrati svojim hodočašćem u spomen naše braće i našega puka, nevino stradali od bezbožničke ruke. I mi se možemo danas pitati kao tada Papa: Zašto naša braća nisu na svaki način nastojala spasiti svoje živote? Ali možemo i odgovoriti slično Papinom odgovoru: Plamen Kristove ljubavi, kojom je On tako gorio za nas da je za nas dao i svoj život, poticao je i njih da se nipošto ne odreknu Krista i Crkve, ali ni da ne bježe sa svoga tla već prije njih dostatno zalijevanoga mučeničkom krvlju,

niti da bježe od svoga mučeničkoga naroda. Oni su dobro znali da nisu proganjani zbog svoga imena i prezimena. Ne, oni su ubijeni jer su ispred imena imali svoje franjevačko nazivlje: "fra"! Smaknuti su na divljački način, upravo zbog ta tri slova i onoga što ta slova predstavljaju. Vjerujem da će proces koji će Crkva voditi pokazati da su ubijeni iz mržnje prema Bogu i svemu Božjemu. Povijest tih bezbožnih režima svuda po svijetu pokazuje da se tim ubojstvima redovito htjelo ubiti Boga, ponovno ubiti Krista, jednom već raspetoga, i zatamniti Božji trag u narodu kojemu pripadaju. To je bio glavni i krajnji cilj ubojstava svih bezbožnih režima. U vremenu koje dolazi i prolazi, draga usmrćena braćo, mi ćemo tragati za istinom, za još nepronađenim vašim zemnim ostatcima, a vaše znane grobove i mjesta stratišta

zalijevat ćemo svojim molitvama.« Na kraju svoje propovijedi provincijal je zazvao Gospu Širokobriješku da nam svima bude nada i utočište: »I koliko god nas boljelo kada korčamo stazom s koje ste vi otišli na tako krvav i tegoban način, držeći u svojim drhtavim rukama krunice, ili dok promatramo ovo ozemlje koje ste tako vrijedno obrađivali i ljubavljenu obasipali, ne daj, Gospe Širokobriješka naša, da nas ikada obuzme očaj. Zagovaraj nas, Gospe, da nam se u misli ne uvuku ni osjećaji razočarenja zbog svih onih pitanja na koja već desetljećima pokušavamo pronaći odgovor, bilo kakav.«

Na kraju sv. mise zadušnice nazočnima je nekoliko riječi uputio te prenio molitvu i blizinu mjesnoga biskupa generalni vikar hercegovačkih biskupija don Željko Majić: »Božjom milošću, Božjom dobrotom i ove smo godine zajedno u ovom danu da molimo za našu pokojnu pobijenu braću redovnike, franjevce, naše časne Hercegovačke franjevačke provincije, njih 66. Ali i da molimo za sve druge mučki ubijene, kako svećenike, redovnike, redovnice, tako i toliki vjerni puk, ne samo naše Hercegovine. Nastala je nebrojena vojska mučenika koji su, samo zato što su ispovijedali vjeru u Krista te naviještali i svjedočili njegovo evanđelje, bili smetnja ovozemaljskim probitcima koji hoće graditi život bez Boga. Mislili su da će u svom suludom naumu Boga

istisnuti iz njegova posjeda, ali sve što jeste, jest Božje i protiv Boga nitko ne može.«

Fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«, ukratko je izložio rad Vicepostulature u protekloj godini: »Kažu da živimo u vremenu neke pošasti. Bilo kako bilo, nama je nastaviti ići zacrtanim putem. Vicepostulatura je to kroz proteklu godinu i dalje nastojala činiti. Tragali smo za posmrtnim ostatcima naše pobijene braće, za svjedočenjima i dokumentima, za njihovom ostavštinom. Nema nekih posebnih iznenađenja na tom polju, ali ne odustajemo. Čast nam je

da je iz rada Vicepostulature izraslo Groblje mira na Bilima. Bogu je to ugodno djelo. Naši su fratri zajedno ubijani sa svojim pukom, zajedno ih se sjećajmo. U tu svrhu tu podižemo križeve s imenom i prezimenom, imenom oca, godinom rođenja i smrti za sve pobijene Hrvate katolike rodnom iz Herceg Bosne, BiH. Kako nekome svome podiči križ ili nekome za koga nitko nema to učiniti, najlakše je se obavijestiti preko portala grobljemira.info. To je naša čast i naša obveza. Fra Frano Dušaj objavio je spjev Mučenici, evo Gospe. Povezao je albanske i naše mučenike. Čitajte tu i takvu literaturu, kao i glasilo Stopama pobijenih.

Svaka naša kuća trebala bi ga imati i čuvati u svojoj knjižnici.«

Gvardijan širokobriješkog samostana fra Ivan Marić u svom je govoru istaknuo: »Nama je za utjehu da su zgarista zločina postali svjetionici koji nas vode prema istini. Gdje dopire svjetlo ima i sjene. Iz godine u godinu svjetlost biva sve jača i ostaje manje mjesta za skrivanje u sjenama. Svjetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost jer djela im bijahu zla. Uistinu, tko god čini zlo, mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti da se ne razotkriju djela njegova; a tko čini istinu, dolazi k svjetlosti neka bude bjelodano da su djela njegova u

Bogu učinjena. (Iv 3,19-21). Pristupajući istini odazivamo se Isusovu pozivu da budemo svjetlo svijeta.«

Prije sv. mise u 14.00 vicepostulator fra Miljenko Stojić sačekao je mimohod sjećanja vjernika od spomenika njihovim pobijenima do ratnoga skloništa. S njima se pomolio za pokoj duša pobijenih franjevacu i vjernih članova puka Božjega.

Kroz prva molitvena tri dana dodijeljene su i nagrade te prigodne plakete nagrađenima na X. nagradnom natječaju na temu o pobijenim hercegovačkim franjevcima. Zastupljeni su bili uzrasti djeca, mladeži i odrasli. ✍

U Zagrebu **obilježena 76. obljetnica ubojstva franjevacu i puka Širokoga Brijega**

Zagreb, 8. veljače 2021. (direktno.hr) – U organizaciji Franjevačkog samostana u zagrebačkoj Dubravi i Zavičajne zajednice Široki Brijeg u Zagrebu u nedjelju, 7. veljače, u 18.00 sati obilježena je 76. obljetnica ubojstva franjevacu i puka u sklopu događaja »Dani sjećanja na pobijene franjevce i puk Širokoga Brijega« u crkvi Bezgrješnoga začeca BDM.

Sv. misu predvodio je dr. fra Ante Bekavac, asistent pri Katedri moralne teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, uz sumisništvo četvorice svećenika. Osvrnuo se na nemile događaje u veljači 1945. na Širokom Brijegu i cijeloj Hercegovini u Drugome svjetskome ratu te objasnio da nijedna ideologija ne može zatrti vjeru i Božju volju, a širokobriješki mučenici svima nam

mogu biti uzor vjere.

Prije svečana misnoga blagoslova domaćin fra Svetozar Kraljević, gardijan franjevačkoga samostana u Dubravi, uputio je riječi pozdrava gradonačelniku Milanu Bandiću, svećenicima i vjernicima podrijetlom iz Širokoga Brijega, Hercegovine, ali i mnoštvu Zagrepčana prijatelja Širokobriježana i štovatelja pobijenih širokobrijeških fratara i puka. Fra Svetozar je istaknuo kako je mučenička smrt hercegovačkih franjevacu i ubojstvo više od 23.000 hrvatskih civila u Hercegovini u poraću potaknulo demografsku obnovu te procvat Hercegovine. Usporedio je prošlu stvarnost u Hercegovini s današnjom stvarnošću u Zagrebu, koji osim s epidemijom živi i s posljedicama razornoga potresa, istaknuvši kako će hrvatski narod nakon proživljenih patnji biti još snažniji.

Uvod u dan sjećanja bila je trodnevica. Sv. misu prvi dan trodnevice predvodio je fra Josip Serđo Ćavar, a druga dva dana fra Franjo Vuk.

Zbog epidemioloških mjera i uputa stožera CZ-a ove godine nije bilo tradicionalnog druženje u dvorani samostana. ✍

Chicago: Sv. misa za pobijene hercegovačke franjevce

Chicago, 10. veljače 2021. (Kristina Raguž) – U SAD-u i Kanadi već više od stotinu godina djeluju naša braća koji dušobrižnički skrbe o naraštajima hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka. Kao dio naše Hercegovačke franjevačke provincije oni su ujedinjeni u Hrvatsku franjevačku kustodiju Svete obitelji sa sjedištem u Chicagu.

Upravo je u samostanu sv. Ante u Chicagu 9. veljače obilježena 76. obljetnica jugokomunističkoga ubojstva naše braće. U predvečerje

blagdane bl. Kardinala Stepinca, u čijem su imenu i žrtvi ujedinjene brojne i velike žrtve Crkve u Hrvata, večer je započela čitanjem imena svih pobijenih franjevaca Hercegovačke franjevačke provincije.

Program je nastavljen slavljem sv. mise koju je predslavio kustos fra Jozo Grbeš u sumisništvu s gvardijanom fra Nenadom Galićem i braćom iz samostana te fratriba koji služe u hrvatskim župama u Chicagu. Prigodnu propovijed uputio je fra Antonio Musa, a pod misom su

čitali i pjevanje predvodili naši bogoslovi na studiju u Chicagu. Fratriba i časnim sestrama pridružio se i vjerni Božji puk te je ovo molitveno zajedništvo i zahvalno sjećanje na našu nevino pobijenu braću postao događaj cijele hrvatske katoličke zajednice u Chicagu.

Fra Antonio je u propovijedi istaknuo sljedeće: »U ovome tjednu između 7. i 14. veljače naše misli putuju od Širokoga Briga, gdje je udaren temelj svemu onome što su Božji neprijatelji htjeli uništiti, pa do Mostara gdje je hladnu Neretvu ugrijala vruća krv naše braće predvođene provincijalom fra Leom. Naša srca razasuta su ovih dana po tolikim stratištima gdje je Otac laži, obučen u mržnju zločinačke ideologije, razbacao mrtve kosti naših fratara: od Mostarskog Graca, Kočerinina, Dubrave kod Knešpolja, Tomića njive u Ljubuškom, do Vrgorca, Zagvozda, Zagreba i tolikih nepoznatih jama diljem križnih puteva našeg naroda. Naše molitve večeras

uzdižu se Bogu za 66 naše braće kojima jedina krivica bijaše to što su bili Kristovi. Molimo se za njih i molimo se njima. U vjeri i odanosti, jer znamo da su Bogu mili oni koji ga nisu zanijekali. Ovo je prigoda i da se u duhu zahvalnosti sjetimo tolike naše braće koja su preživjela ove pokolje i tolikih među njima koji su, robijajući u komunističkim tamnicama, ipak sačuvali vjeru našeg naroda. I večeras, na za sve nas u ovom dijelu svijeta svetome mjestu ovdje na Drexelu, sjećamo se tolikih fratara koji su pred tim zlom morali pobjeći i Božja ih je Providnost dovela ovdje i darovala našem iseljenom narodu koji je bježao pred istim zlom koje je i njih otjeralo iz Domovine. Bog, uistinu, sve okreće na dobro onima koji ga ljube.«

U nadi da će naša braća uskoro biti uzdignuta na čast oltara, mi već sada izručujemo svoje molitve njima i uzdajući se u njihov zagovor molimo da budemo dostojni zvati se njihovim sinovima i kćerima. ✍

Radije su umrli nego okrenuli leđa Bogu i domovini

Međugorje, 11. veljače 2021. (radio-medjugorje.com) – Na spomendan bl. kardinala Alojzija Stepinca 10. veljače u Međugorju je slavljen sv. misa za župljane i fratre rođene u međugorskoj župi ili su tu bili na službi. Odnosi se to na Prvi i Drugi svjetski te Domovinski rat. Sv. misu predslavio je fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«.

Za vrijeme Drugoga svjetskoga rata ubijeni su fra Jozo Bencun, fra Marko Dragičević, fra Mariofil Sivrić, fra Grgo Vasilj, fra Jenko Vasilj i fra Križan Galić. U Prvom svjetskom ratu iz međugorske župe poginula je ili nestala 61 osoba. U Drugom svjetskom ratu (najviše u svibnju 1945.) 386 osoba. U Domovinskom ratu 10 osoba.

U svojoj propovijedi, govoreći o bl. Alojziju Stepincu, fra Miljenko

je kazao kako je postao blaženim jer je »do kraja slijedio Božji šapat« te »nije dopuštao da ga bilo što ili bilo tko skrene s toga puta«, iako je kako je rekao »zaprjeka bilo bezbroj«. »Snagu i primjer nadbiskupu Stepincu zacijelo su davali i vjerni članovi puka Božjega. Komunistam ih je progonio, ali oni su radije izgubili glavu nego li okrenuli leđa svome Bogu i svojoj domovini. Iz ove župe u to vrijeme na oltar vjere

i domovine svoj je život položilo 386 članova. Među njih treba ubrojiti i šest franjevaca koji su u njoj rođeni ili službovali. Iz same općine Čitluk nestalo je u tim vremenima preko 1.582 ljudi, iz čitave Hercegovine oko 20.000, da dalje ne nabrajamo. Poglavitito se to događalo nakon završetka Drugoga svjetskog rata. Zlo komunizma nemilosrdno je želelo našu pšenicu«. Fra Miljenko je zaključio da svima njima »na Groblju

mira na Bilima podižemo pojedinačne križeve s njihovim imenima i prezimenima, godinom rođenja, imenom oca i godinom smrti. Oni nisu broj nestao u povijesti, oni su naši predšasnici koji žive u našem sjećanju. Časno je i dužnost nam je podići križeve za njih. Široki Brijeg, Odžak, Čitluk... već su krenuli u to. Učinjeno je to i za službenike Crkve, njih 235. Naša sloboda izrasla je na žrtvi svih njih. U svim našim teškim bitkama, u svim teškim bitkama kršćana po svijetu, iznad nas je bila i jest ruka naše Gospe.

Ona je bdjela nad nama, čuvala nas, zagovarala nas pred Bogom na našim neizvjesnim putovanjima.« Fra Miljenko je posebno napomenuo kako su nam »našu ljubav prema Gospi usadili u srce naše majke i naši očevi. Sjećamo se kako smo zajedno s njima, bos, hodočastili do raznih Gospinih svetišta. Iako smo bili djeca, nije nam to bilo teško. Čekala nas je tamo Majka, čekao nas je netko kome se, eto, klanjaju i naši ljubljeni roditelji. Imamo čast da danas živimo u vrijeme Kraljice Mira, kako nam to svjedoče vidioci.

Ona je ponovno vidljivo zagrlila ne samo nas, nego čitav svijet. Neda otuđenoj današnjoj uljudbi da mu iščupa dušu, da nas cijepi protiv Boga i odvede u propast. Neprestano nas, poput naših brižnih majki, opominje kojim putem da idemo, gdje se zapravo nalazi Bog«, kazao je fra Miljenko u svojoj propovijedi napominjući nam kako je »nerazumno ne htjeti čuti Gospin govor«. Svoju propovijed zaključio je riječima: »Dok slušamo Boga i njegov poziv da čuvamo duševno zdravlje, ne zaboravimo ni njegov poziv da

čuvamo i svoje tjelesno zdravlje. Ta kako ćemo njegovu Riječ pronositi ovom zemljom ako ga ne budemo imali? On nas želi kao cjelovite ličnosti, ali na način koji nam samo on može pružiti. Prihvatimo tu njegovu ruku i idimo tim putem znajući da se to može. Primjerom su nam to pokazali bl. Alojzije Stepinac, naši pobijeni fratri i svi drugi članovi crkvenog ustrojstva, te nebrojeni članovi vjernog puka Božjega. Oni su naše bogatstvo, naša snaga. Hvala Bogu na svemu, hvala njima na primjeru.« ✍

Ubijeni su na pravdi Boga, bez ikakvih dokaza

Zadar, 12. veljače 2021. (Kristina Raguz) – U Hrvatskom je tjedniku 11. veljače objavljen članak Mate Primorca u povodu 76. obljetnice jugokomunističkoga ubojstva hercegovačkih franjevaca. Veljača je mjesec kada je u cijeloj Hercegovini, a posebno u Širokom Brijegu gdje je ubijeno najviše franjevaca, posebno emotivno i teško. Jugokomunisti su ulaskom u Široki Brijeg ubili 12 franjevaca u samostanskom skloništu. Druge su odveli prema Mostaru i Biokovu, a i njih su ubili. Tada su uništili samostanski muzej i knjižnicu, knjige spalili, dok je crkva pretrpjela ogromna oštećenja.

»Josip Broz Tito, osoba koja je istovremeno bila na vrhu partijske vlasti, partizanskoga pokreta i Ozne, odgovoran je za ove zločine. Od izravnih izvršitelja spomenuo bih tadašnjeg zapovjednika 8. dalmatinskoga korpusa generala Petra Drapšina i njegova najbližega suradnika Boška Šiljegovića te nekadašnjega alkarskog vojvodu Brunu Vuletića od kojega se Viteško alkarsko društvo nikad nije ogradilo. Njegovi su vojnici ubili šest

hercegovačkih franjevaca u Mostarskome Gracu. A po zlu je posebno poznata XI. dalmatinska brigada, i to ne samo u Širokome Brijegu i okolici, gdje su se u njihovoj zoni odgovornosti dogodili strašni zločini nad civilnim pučanstvom, nego i do Kočevskoga roga. Naravno, treba spomenuti Oznu RH i Oznu BiH koji su nadzirali cijeli proces – od izrade popisa za likvidacije do samih egzekucija«, kazao je fra Miljenko Stojić.

Zašto je baš Široki Brijeg bio posebno na meti, fra Miljenko Stojić objašnjava ovako: »Prije Drugoga svjetskog rata Široki Brijeg nadaleko je poznat kao vjersko, obrazovno i domoljubno središte. Jugokomunistima to nije odgovaralo pa su izmislili priču da su ih franjevci pri osvajanju polijevali vrelim uljem i pucali na njih. Na stranu svjedočenja ljudi, treba pogledati dnevnik koji su jugokomunisti vodili, a taj se dnevnik čuva u Beogradu. U svom tzv. "Operacionom dnevniku" 8. dalmatinski korpus kao nositelj "Mostarske operacije" ili osvajanja Širokoga Brijega iz minute u minutu opisuje događaje, ali nigdje

se ne navode spomenute ili slične optužbe protiv franjevaca. Na ovim i sličnim lažima gradili su svoju istinu sve do Domovinskoga rata. Mi ih sada pozivamo da činjenicama dokažu bilo kakvu optužbu protiv naših fratara.«

Osvrćući se na razna ubojstva hercegovačkih franjevaca, istaknuo je kako je jedan svećenik ubijen 1942., drugi 1944., njih 50 ubijeno je u tzv. »oslobađanju« Hercegovine dok ih je 15 stradalo na Križnome putu. Sve slučajno?! ✍

Proslavljena sv. misa zadušnica u spomen na pobijene fratre i vjernike Mostara

Mostar, 15. veljače 2021. (fra Ante Marić / franjevci.info) – U nedjelju, 14. veljače, braća iz samostana sv. Petra i Pavla u Mostaru, predvođena gvardijanom fra Dankom Perutinom, provincijalom fra Miljenkom Štekom, zatim Postulatura predvođena mešтром fra Ikom Skokom, krenuli su put Čekrka uz rijeku Neretvu. Bura nije dala upaliti svijeće. U skrušenoj molitvi, pet Očenaša za pokojne, sjetili su se svoje umorene braće mostarskog samostana 14. veljače 1945. Jugokomunisti su ih krvavo mučili, ubili bez milosti i bacili u rijeku Neretvu.

Sv. misa zadušnica slavljena je u 18.00 u kripti crkve sv. Petra i Pavla. Misno slavlje predvodio je gvardijan fra Danko Perutina, a sumisilo je petnaest braće iz samostana i iz Provincije. Uz provincijala fra Miljenka Šteku tu su bili vikar provincije fra Iko Skoko, širokobriješki

gvardijan fra Ivan Marić, vicepostulator fra Miljenko Stojić, humački gvardijan fra Dario Dodig s fra Andrijom Nikićem i fra Vladom Buntićem, mostarski župnik fra Bože Milić, čitlučki župnik fra Miro Šego te braća iz samostana.

Svećenici su s ministrantima, postulantima, bogoslovima i đakonom u procesiji došli do oltara. Zbor sv. Cecilije skladnim je pjevanjem uljepšao ovo liturgijsko slavlje.

U samom su uvodu Marko Lasić i Veronika Biokšić, framaši, izveli recital »Mostar 14. veljače 1945. – 14. veljače 2021. (fra Ante Marić) u prigodi 76. obljetnice umorstva fra Lea Petrovića – provincijala, fra Grge Vasilja – gvardijana, fra Bernardina Smoljana, fra Joze Bencuna, fra Rafe Prusine, fra Kažimira Bebeka i fra Nenada Pehara«. Puk je pomno pratio slijed događanja te krvave Čiste srijede 14. veljače 1945.

Gvardijan fra Danko je u

nadahnutoj propovijedi započeo s Isusovim zrnom pšenice. Ono se žrtvuje i daje klas. Mučenici se žrtvuju, rađaju nove vjernike, fratri su se žrtvovali te je iz njihove krvi i žrtve rasla i danas raste Hercegovačka franjevačka provincija, grad Mostar, samostan sv. Petra i Pavla. Gvardijan je dojmljivim i krvavim podatcima također govorio o aktualnom progonu preko 200 milijuna kršćana danas u svijetu te o bezbožnu sustavu komunizma koji je nadahnuo partizanske krvnike da ubiju fratre, da ubiju tolike žitelje grada Mostara i Hercegovine, naše vjernike.

Puk je u kripti crkve sv. Petra i Pavla pobožno, sklopljenih ruku, sudjelovao u svetom misnom slavlju, sjećanju i molitvi za ubijene mostarske fratre i vjerni hrvatski puk u Prvom svjetskom, Drugom svjetskom ratu i poraću te u Domovinskom ratu. ✍

Gradnići, 16. veljače 2021. (brotnjo.info) – Sinoć, 15. veljače, u župnoj crkvi sv. Blaža proslavljena je sv. misa zadušnica za pobijene fratre i puk iz župe Gradnići. Sv. Bogoslužje je predvodio fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«.

Župa Gradnići, kao i sve ostale župe u Hrvatskoj i BiH, nakon završetka Drugoga svjetskog rata ostala je bez najproduktivnijeg pučanstva u dobi od 20 do najviše 50 godina. Njih 176 je platilo glavom tijekom Drugog svjetskog rata i poraća, a njihove kosti razasute su diljem Križnoga puta hrvatskoga naroda, poslijeratnoga genocida. Ukupan utvrđeni broj žrtava s područja Brotnja do sada iznosi 1.582.

Među žrtvama jugokomunista također su trojica franjevca rodом iz župe Gradnići: fra Augustin Zubac (ubijen u veljači 1945.), fra Tihomir Zubac (ubijen na Križnom putu u svibnju 1945.) i fra Zdenko Zubac (ubijen u veljači 1945.). Bolje nisu prošli ni tadašnji župnik u Gradničima fra Filip Gašpar i kapelan fra Ćiril Ivanković koji su ubijeni u Čitluku 10. veljače 1945. Prema ažuriranom žrtvoslovu općine Čitluk tijekom Drugoga svjetskoga rata i poraća iz Gradnića je ubijeno 70, iz Gornje Blatnice 61, a iz Paoče 45 osoba.

Iz fra Miljenkove propovijedi istaknimo sljedeće: »Sveto nas pismo uči kako su nekada davno živjeli braća Kajin i Abel. Stajali su pred Gospodinom, svojim Bogom, i molili mu se. Tada se to činilo prinošenjem žrtava. Znali su da sve ne završava na ovoj zemlji, da smo ovdje samo putnici. I ovi naši pobijeni u Drugom Svjetskom ratu i poraću, naši pobijeni u raznim drugim ratovima i bunama te ubijeni u zlosilju sve tamo do Domovinskog rata također su stajali pred Bogom i molili mu se. Znali su da je on temelj njihova života,

Podići križ

svomu članu obitelji
čast je i obveza koju
trebamo ispuniti da bi
Bog pogledao na nas

zaštita pred svim olujama. Nisu se toga odricali ni onda kada je trebalo za to založiti jedinu glavu koju su imali. ... Danas smo opet u borbi, htjeli mi to sebi priznati ili ne. Ustala je protiv nas peta kolona iz naših redova. To su oni koji razmišljaju poput Kajina, sebično, koji gledaju samo na sebe. To su oni koje nije briga ni za kakvu pomirbu, oni koji bi drugima htjeli nametnuti svoju ideologiju, milom ili silom. A to je tako pogrešno. ... Nesmiljeno su nas smicali Turci, nesmiljeno su nas smicali od početka prve Jugoslavije do skončanja one druge. Pokušali su to i u Domovinskom ratu. Ali Bog je bio s nama. Sve smo preživjeli i danas u miru i slobodi slavimo svoje svetinje. Završilo se to tako jer smo

vjerovali svome Bogu. Krunica u našemu džepu i oko našega vrata bila je nepobjedivi znak naše pripadnosti. ... Imajući ovo na pameti tražili smo neprestano posmrtno ostatke naših pobijenih fratara. Nema veze što su rasijani tamo i ovamo, oni su naši. Takvi su i drugi pobijeni te smo po raznim općinama, pa tako i u čitlukoj, uspostavljali povjerenstva koja će tragati za istinom o mnoštvu pobijenih članova puka Božjega. Na kraju je nastala i zamisao o Groblju mira na Bilima. Tamo pokopavamo sve čije smo posmrtno ostatke našli, a ne znamo tko su. Tamo podižemo križeve za sve pobijene Hrvate katolike iz Herceg Bosne, BiH, bez obzira zna li se gdje su pokopani ili ne, da bismo se na tome mjestu molili za

pokoj njihove duše i za mir naše duše. Budemo li ih zaboravljali, zaboravit će i nas naši nasljednici. Podići križ svome članu obitelji te prijateljima, susjedima, poznanicima... za koje nema tko to učiniti, čiji su članovi siromašni da to učine ili ih jednostavno nije briga, čast je i obveza koju trebamo ispuniti da bi Bog pogledao na nas kao što je pogledao na Abela. Brinući se za ove pobijene mi zapravo gradimo svoj dom. Bit će čvršći nego bilo koji drugi. Zbog čega? Zato što je sagrađen na istini. Ovi naši pobijeni nisu bili nikakvi "neprijatelji naroda". To su bili oni koji su ih progonili i ubijali. Ne može se biti neprijatelj naroda kada nosiš Boga u svome srcu, kada se boriš za istinu i pravdu. ... Bog će

jamačno blagosloviti one koji mu budu blizu, čak i onda kada se čini da ih je nesreća strašno pogodila. Sve je na ovom svijetu prolazno, samo je vječno ono dobro koje učinimo. Stoga ne štedimo svoga znoja. Na kraju svega čeka nas vječni život s našim Bogom, u društvu naših mučenika«, zaključio je svoju propovijed fra Miljenko Stojić.

Na kraju misnoga slavlja gradnički župnik fra Nikola Rosančić zahvalio je fra Miljenku na dolasku, kao i na trudu koji godinama ulaže u rasvjetljavanje istine o pobijenim fratrima i puku Božjem. Okupljeni na sv. misi zadušnici osim bogoslužnog ugođaja ponijeli su sa sobom i novi broj glasila Vicepostulature Stopama pobijenih. ✍

Slavljena sv. misa

za pobijene fratre i
puk ljubuškoga kraja

Humac, 22. veljače 2021. (franjevci-humac.net) – U novoj humačkoj crkvi jučer je, 21. veljače, na vrlo svečan način slavljena sv. misa za pobijene fratre i puk s područja Ljubuškog. Sv. misu predslavio je

humački gvardijan fra Dario Dodig u suslavlju sa župnikom fra Ljubom Kurtovićem, vicepostulatorom fra Miljenkom Stojićem i još dvadesetak fratara.

U pozdravnim riječima naglašeno

je da se na poseban način moli za sve žrtve Prvog svjetskoga rata, za 2.279 žrtava s područja Ljubuškog koje su ubijene u Drugom svjetskom ratu, za sve pobijene franjevce koji po mjestu rođenja pripadaju humačkom samostanu ili su iz drugih područja, a ubijeni su u i oko Ljubuškog. Pročitani su također podatci o broju pobijenih po župama i mjestima.

Iz župe Sv. Ante Padovanskog na Humcu ubijeni su: Bijača 40, Cerno 53, Crnopod 27, Crveni Grm 110, Hardomilje 63, Hrašljani 48, Humac 87, Lisice 49, Ljubuški 28, Miletina

46, Mostarska Vrata 49, Pregrađe 73, Prolog 39, Radišići 189, Teskera 39, Zvirici 40 osoba. Pobijeni fratri i svjetovni svećenici su fra Leonardo Rupčić, fra Kornelije Sušac i fra Nikola Ivanković te don Stanko Čotić, don Ante Čotić i bogoslov Srećko Čotić. U Ljubuškom su zatvoreni ili ubijeni fra Paško Martinac, fra Martin Sopta i fra Slobodan Lončar, a fra Julijan Kožul i fra Zdenko Zubac nađeni su ubijeni u Zagvozdu.

Iz župe sv. Josipa Radnika u Grljevićima ubijeni su: Grljevići 53 i Lipno 79 osoba. Ubijeni fratri su: fra

Fabijan Paponja, fra Fabijan Kordić i fra Krsto Kraljević.

Iz župe sv. Marka Evanđeliste u Klobuku ubijeno je 136 osoba. Ubijeni fratri su fra Marko Barbarić i fra Leo Petrović, provincijal.

Iz župe Presvetog Srca Isusova u Studencima ubijene su: Stubica 46 i

Studenci 134 osobe. Ubijeni fratri su fra Radoslav Vukšić, fra Andrija Jelčić, fra Nenad Pehar i fra Lujo Milićević.

Iz župe Presvetog Srca Isusova, Šipovača - Vojnići, ubijeni su: Dol 25, Greda 13, Kašče 8, Šipovača 60, Vojnići 55 osoba.

Iz župe sv. Ilije Proroka, Veljaci

ubijeni su: Grab 103, Orahovlje 8, Vašarovići 92 i u Veljacima 117 osoba. Ubijeni fratri su fra Bono Jelavić i fra Metod Puljić.

Iz župe sv. Paškala, Vitina ubijeni su: Grabovnik 49, Otok 29, Proboj 82 i Vitina 210 osoba. Ubijeni fratri su fra Bonifacije Majić, fra Kažimir

Bebek, fra Svetislav Markotić, fra Ante Majić i fra Stjepan Majić.

Sv. misno slavlje uzveličao je veliki župni zbor »Sv. Ante« pod ravnanjem prof. Zdenka Vištice. Crkva je bila prepuna puka Božjega, svih starijih dobi, a posebno je bio uočljiv veliki broj mladih. ✍

Vitina, 28. veljače 2021. (Kristina Raguž) – U župi Vitina danas je, 28. veljače, proslavljena sv. misa zadušnica za pokojne fratre i puk stradale u Prvom, Drugom svjetskom ratu i poraću te u Domovinskom ratu. Misno slavlje predvodio je fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«. Pjevao je župni zbor.

Fra Miljenko je povezao današnja misna čitanja iz 2. korizmene nedjelje, mučeništvo u Katoličkoj Crkvi te naše pobijene. Naglasio je da neprestano trebamo izgrađivati svoj identitet, zbog čega se i podiže Spomen središte Groblje mira na Bilima. Čast je i obveza svakoga od nas podići tamo križ svome ubijenom, kao i pomoći u podizanju križeva za one kojima nema nitko

to učiniti, siromašan je da to učini ili jednostavno to ne želi. Svoju je propovijed završio riječima: »Da ne idemo previše u prošlost, sjetimo se samo bl. kardinala Alojzija Stepinca. Mogao je birati: mučeništvo ili život u ovozemnom obilju. Nudili su mu to bezbožni jugokomunisti. Izabrao je mučeništvo. Shvaćao je da je on ono sjeme koje treba u proljeće baciti u zemlju da bi proklijalo velikim stablom. S tim sjemenom zaista se tako dogodilo, proklijalo je u stablo našeg otpora. Svijetlio je svojim primjerom Stepinac, svijetlili su svojim primjerom naši pobijeni fratri i druge crkvene osobe, svijetlilo je svojim primjerom mnoštvo

naših pobijenih. I da ih zaboravimo? Ma kakvi! U ovom korizmenom vremenu ponovno skupimo svoje snage. Razbijmo okove koje nam neprestano žele staviti. Mi smo slobodni ljudi. Sjećamo se svojih, poštujemo ih i hrabro idemo naprijed. Na čelu te naše povorke je Krist

pobjednik. I tko nam što može?!«
Spomenimo još da je iz vitinske župe u Prvom svj. ratu stradao nepoznat broj vjernika, u Drugom svjetskom ratu i poraću stradalo ih je 370, a Domovinski je, pak, rat uzeo 20 života. Počivali u miru Božjem! ✍

Održana sv. misa zadušnica za fratre i puk vitinske župe

Drugi dan đakonskoga duhovno-studijskog putovanja kroz BiH

Sarajevo, 3. ožujka 2021. (nedjelja.ba) – Đakoni krajevine Crkve BiH, zajedno s voditeljem Đakonske dušobrižničke godine mons. Pavom Jurišićem, nastavili su 2. ožujka svoje duhovno-studijsko putovanje. Svrha mu je obići i upoznati

pojedina crkvena središta u Vrhbosanskoj metropoliji.

Prva postaja na njihovom putovanju toga dana bilo je važno središte Hercegovačke franjevačke provincije na Širokom Brijegu. Ovdje su pohodili najstariji samostan

ove Provincije koji su braća podigla nakon odvajanja od matične provincije Bosne Srebrene i dolaska fratara iz, do tada, svoga matičnog samostana u Kreševu na područje Hercegovine. Stigli su, kako je zapisano u knjigama, na голу ledinu i okupili se pod starim hrastom koji i danas stoji u dvorištu pred crkvom Uznesenja Blažene Djevice Marije. Njihov domaćin bio je gvardijan samostana fra Ivan Marić i vicepostulator kauze širokobrijeških fratara mučenika fra Miljenko Stojić. Nakon dolaska u crkvu đakoni su s voditeljem izmolili križni put, a nakon toga im je fra Miljenko

predstavio povijest samostana i crkve. Uslijedilo je razgledavanje ratnoga skloništa, mjesta stradanja i ubojstva širokobrijeških fratara koje su partizani pobili početkom 1945. kada su upali na Široki Brijeg, a ta su se ubojstva dogodila iz mržnje prema vjeri. Zajednički su se pomolili na mjestu stradanja te su nakon toga pošli u samostan gdje su se uz osvježenje i kavu zadržali u razgovoru s vicepostulatorom.

Iduća postaja bila im je Livno, točnije franjevački samostan na Gorici. Tu im je gvardijan samostana sv. Petra i Pavla fra Pere Kuliš s braćom priredio objed. Nazočili su i

samostanski vikar fra Franjo Vrgoč, fra Kazimir Dolić i vicepostulator kauze »Fra Lovre Milanovića« fra Marijan Karaula. Ovaj samostan ujedno je i kuća novicijata Franjevačke provincije Bosne Srebrene, gdje ove godine prvi put nema novaka. Jedan novak Provincije ove godine ima formaciju skupa s hercegovačkom subračom na Humcu u Hercegovini. Nakon ručka đakoni su krenuli u razgledanje samostanske crkve i galerije velikoga umjetnika

Gabrijela Jurkića pod stručnim vodstvom domaćeg sina Josipa Gele.

Posljednje odredište toga dana za đakone i njihova voditelja bila je Banja Luka gdje su im domaćini bili mjesni biskup mons. Franjo Komarica i pomoćni biskup mons. Marko Semren. Nakon dolaska zaputili su se u katedralu u kojoj su slavili sv. misu s biskupom Komaricom koji im je uputio prigodnu propovijed. On je tako, između ostaloga, spomenuo kako je sam Gospodin Isus

rekao da bez njega ne možemo učiniti ništa, a s njim možemo sve. »On i danas prolazi Banjalukom, Livnom, Sarajevom, Mostarom, Širokim i daje nam svoje svjetlo. Vi ćete, draga moja mlada braćo i prijatelji, biti lučonoše te svjetlosti cijelom BiH i cijelom Europom. Zato molite kako najbolje znate. Molite Duha Svetoga da budete uvijek osjetljivi na njegove poticaje. Molite za njegovu snagu do mognete to uraditi onako kako treba. Nemojte

Boga radi prezirati ljude, a nemojte ni radi ljudi zaboravljati Boga. Idite stopama Isusovim. Ne bojte se! Isus vam krči put kojim ćete ići«, poručio im je banjolučki biskup.

Poslije misnoga slavlja druženje je nastavljeno u blagovaonici zgrade ordinarijata. Okupljenima se za večerom obratio i pomoćni biskup mons. fra Marko Semren, a mons. Ivan Božinović progovorio je o projektu katoličkih škola na području Banjalučke biskupije. ✍

U Gorici održana II. korizmena tribina

Gorica, 13. ožujka 2021. (bratovstina.com) – U petak 12. ožujka u starom župnom dvoru u Gorici održana je II. korizmena tribina u organizaciji Bratovštine sv. Stjepana Prvomučenika Gorica – Sovići. Vodio ju je fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrača«. Naslov predavanja bio je: »Ne budeš li se bavio prošlošću, bavit će se ona tobom«.

Fra Miljenko je putem videoprezentacije nazočnima predstavio stradanje fratara na Širokom Brijegu, u Hercegovini i na drugim

mjestima, te također stradanje našega puka u Drugom svjetskom ratu i poraću. Osvrnuo se na mučeništvo kao kategoriju koja je naš hrvatski narod pratila kroz povijest i u novije doba, naglasivši pritom posebno mučeničko stradanje nakon Drugoga svjetskog i u Domovinskom ratu, što je primjer istinske vjere i domoljublja. Mučeništvo treba biti zalag zajedništva našega naroda, ne smijemo zaboraviti naše mučenike i našu mučeničku povijest, jer je ona temelj naše sadašnjosti i naše budućnosti, istaknuo je predavač. ✍

Blagoslovljena zvona na Groblju mira na Bilima

Bile, 2. svibnja 2021. (rtv-hb.com / grobljemira.info) – U povodu blagdane sv. Josipa Radnika 1. svibnja na Groblju mira na Bilima (župa Goranci) slavila se tradicionalno sv. misa s početkom u 12.00. Tom prilikom blagoslovljena su i zvona na crkvi sv. Josipa Radnika, nakon čega su i prvi put zazvonila.

Sv. misu je predvodio i zvona blagoslovio fra Miljenko Stojić, povjerenik HBK i BK BiH za hrvatski martirologij u hercegovačkim biskupijama te vicepostulator

postupka mučeništva pobijenih hercegovačkih franjevac. Sumisili su fra Ivan Ivanda, župnik u Gorancima i don Ljubo Planinić, župnik u Kruševu.

Zvona su dar prijatelja i dobročinitelja Nedjeljka Milićevića. Budući da nije mogao doći iz San Francisca, u njegovo ime zvona je nakon blagoslova prvi put pokrenuo njegov sestrić Marijan Dugandžić.

Fra Miljenko je u svojoj propovijedi govorio o sv. Josipu Radniku, o naravi komunizma, o Božjem

naumu za nas ljude. Osvrćući se na čitanje iz Knjige Postanka, gdje se govori o stvaranju svijeta, i na izgradnju Groblja mira zaključio je sljedeće: »Nama će trebati više od šest dana da bismo dovršili ono što stoji pred nama. Zadatak su nam dali naši pobijeni. Trebamo im ovdje na Groblju mira podići križeve s imenom i prezimenom da bismo ih na taj način vratili u društvo iz kojeg ih je prognalo jugokomunističko zlo. Ostavili su nam slobodu, ostavili su nam mnoge nekretnine,

ostavili su nam primjer života, pa zar da to ne učinimo? Na taj način stvorit ćemo i popis svih njih. Trudit ćemo se i skupiti podatke o njihovu životu i radu. Čast je to i nezasluzna obveza. Zamislamo samo da smo mi na njihovu mjestu. Što bismo očekivali od svojih nasljednika? ... Nastavimo, dakle, putem kojim smo pošli. Ne tako davno započeli smo radove na ovom spomen središtu. Ono raste jer ga nastojimo podizati u skladu s Božjom voljom preko naših molitava. Ovo je mjesto

gdje se obitelji okupljaju i razmišljaju o sebi. Sv. Josip Radnik, zaštitnik ove crkvice, zaštitit će ih ako

mu se obrate, Gospa, čiji ćemo kip staviti ispred ove crkvice, primit će ih u krilo kao što je u krilo primila

svoga mrtvoga sina, sve ove naše o kojima govorimo. Pa zar može biti išta dostojanstvenije?!» ✍

Vrgorac, 16. lipnja 2021. (IKA) – Svečanu spomen-misu za 33 ubijena žitelja župe i grada Vrgorca – »Lipanske žrtve« – u utorak 15. lipnja u crkvi Navještenja BDM u Vrgorcu predvodio je župnik fra Josip Repeša. Sumisili su župnik Velikog Prologa – Dusina don Dražen Radman i fra Miljenko Stojić, vicepostulator postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subrač« iz Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja BDM. Među sudionicima misnoga slavlja bio je gradonačelnik Vrgorca Mile Herceg s gradskim vijećnicima te Vice Nižić iz Povjerenstva za obilježavanje i uređivanje grobišta iz Drugoga svjetskog rata i poraća na području općine Ljubuški.

Na početku sv. mise župnik je pročitao imena nedužno ubijenih civila 15. lipnja 1942. i potom istaknuo potrebu u misnoj žrtvi sjetiti se i svih ostalih žrtava, civilnih i vojnih, u vrijeme Drugoga svjetskoga rata. Prisjetimo se da su tijekom operacije Bura u Vrgorcu ubijeni hercegovački franjevac fra Maksimilijan Jurčić te skupina civila iz Ljubuškog i Čitluka, pokupljenih iz tamnice u Ljubuškom.

Prikazujući žrtvu nedužnih koje su ubili pripadnici partizanskih jedinica ulazeći u grad Vrgorac, fra Josip je u propovijedi pozvao okupljene na kršćansku potrebu molitve i prepuštanja pravde u Božje ruke, onomu koji je gospodar suda ljudske savjesti: »Zločini u svakom ratnom sukobu redovito su počinjeni u međusobnoj potrebi za osvetom. Krvna osveta, uslijed koje se događaju nova ubojstva, put je u međusobno samouništenje. Bog ne odobrava osvetu, nego nudi mir i oprostjenje. Isusova žrtva i smrt na križu nisu poticali Božju mržnju i osvetu nego pomirenje i obraćenje. Zato je Isusova žrtva prava pomirnica. Stoga je molitva za pokojne traganje za mirom, izmirenjem i

Nova knjiga o stradanju hercegovačkih franjevac

Zagreb, 11. lipnja 2021. (M. M. / hrsvijet.net) – U nakladničkoj kući AGM iz Zagreba upravo je iz tiska izašla knjiga dr. Hrvoja Mandića *Hercegovačka franjevačka provincija u Drugom svjetskom ratu i poraću*.

Temelji se na desetljećima istraživanja problematike o hercegovačkim franjevcima u Drugom svjetskom ratu i poraću, a u svojem izvornom obliku riječ je o proširenoj doktorskoj disertaciji. U historiografiji do ove knjige nije objavljena cjelovita sinteza o Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji u Drugome svjetskome ratu i poraću, iako je posebice u BiH kvalitetno postavljen istraživački temelj, iskoristiv za proučavanje povijesti Provincije u razdoblju 1941. – 1945. Ta je tematika posebno zanimljiva jer je riječ o najtežem razdoblju za franjevački red u Hercegovini, ali i za Katoličku Crkvu te hrvatski narod u vremenu Drugoga svjetskog rata i poraća. Stoga se u knjizi nalazi složena analiza zbivanja unutar franjevačkoga reda na području Širokoga Brijega tijekom Drugoga svjetskog rata i nakon njega, franjevačko djelovanje, utjecaj i posljedice partizanskoga osvajanja Širokoga Brijega neposredno uoči završetka rata.

Očito je da će mnogi posegnuti za ovom knjigom. Najlakše se može nabaviti kod izdavača preko portala agm.hr. Cijena joj je 280 kn. ✍

Spomen na 33 ubijena žitelja župe i grada Vrgorca – »Lipanjanske žrtve«

obraćenjem svih koji su okrvarili ruke.« Župnik je potaknuo vjernike na potragu za neotkrivenim grobovima ili jamama u koje su tijekom rata bacana tijela ubijenih vojnika i civila. »Obilježavanje grobova, dati mogućnost svakom posjetiti počivalište pokojnika jamac je novoga, mirnijeg stanja. A mi, kao kršćani, pozvani smo u tome prednjačiti«, istaknuo je župnik Repeša. »Obilježavajući ovu tužnu obljetnicu moramo ostati civilizirani i oni koji će poštivati svaku žrtvu osuđujući svaki zločin. Jer, premalena smo sredina da bi nas žrtve i danas dijelile stvarajući nove sukobe«, dodao je fra Josip. Propovjednik je pozvao okupljene na molitvu za sve žrtve rata, s bilo koje strane sukoba, i za obraćenje za njihove krvnike.

Poslije sv. mise svi okupljeni uputili su se do gradskoga groblja u Vrgorcu gdje je na mjestu

stratišta podignuta spomen-ploča pred kojom su predstavnici grada Vrgorca, župe i članovi obitelji

ubijenih položili cvijeće i upalili svijeće. Skup je završen molitvom odrješena za pokojne u kojem su

sudjelovali i Vrgorački pučki pjevači, te pjevanjem himne Lijepa naša. ✍

Zagreb, 17. lipnja 2021. (Ivana Karačić) – Na Filozofsko-teološkom institutu Družbe Isusove u Zagrebu je 15. lipnja diplomirao fra Franjo Markić, bogoslov Hercegovačke franjevačke provincije. Tema rada bila mu je »Hercegovački franjevački mučenici i svjedoci bogoljublja i čovjekoljublja«. Urađen je pod mentorstvom izv. prof. dr. sc. Ivana Antunovića. U povjerenstvu za obranu rada su, pak, bili: prof. dr. sc. Pero Vidović, mr. sc. Tomislav Smiljanić i mr. sc. Mikołaj Martinjak. Tako je uspješno obranjen još jedan akademski rad u nizu s temom o jugokomunističkim žrtvama i hercegovačkim franjevcima.

U radu su najprije obrađene

Obranjen diplomski rad na temu **o hercegovačkim franjevcima, žrtvama jugokomunizma**

povijesne prilike i uzroci nasilne smrti hercegovačkih franjevaca. Nakon toga detaljnije su obrađeni franjevci ubijeni u samostanu na Širokom Brijegu, franjevci odvedeni iz mlinice na Širokom Brijegu i franjevci ubijeni na Kočerinu. Rad zaključuje razmatranje o odjecima

nasilne smrti franjevaca.

Zanimanje za ovu temu počelo se razbuktavati u fra Franji Markiću, kako obrazlaže u zaključku svoga rada, nakon pokopa trojice identificiranih franjevaca na Širokom Brijegu 9. listopada 2007. kada je on bio pučkoškolar. Riječ je o fra

Melioru Prliću, fra Zdenku Zupcu i fra Julijanu Kožulu. Sve se opet učvrstilo pripovijedanjem negdašnjeg provincijala i odgojitelja novaka fra Slavka Solde o teškoj povijesti hercegovačkih franjevaca, posebno nakon Drugoga svjetskoga rata i poraća. ✍

Iz sadržaja

IZ LJETOPIISA	4
STRATIŠTA	18
DJELA POBIJENIH	46
POVIJESNE OKOLNOSTI	56

Glavni i odgovorni urednik:

fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:

Zdenka Leženić

Adresa:

Kard. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:

tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:

FRAM-ZIRAL, Mostar
Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:

3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF; 6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):

BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR; CH 8,50 CHF;
SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

- poštanskom uputnicom
- UniCredit Bank d.d. Mostar; Korisnik: Hercegovačka franjevačka provincija; Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

Urednikova riječ

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Smušena su ovo vremena. Često se tako započinje razgovor kada se okupimo. Ali, tko je zapravo smušen? Vremena ili mi?

Drugi svjetski rat okomio se na hercegovačke franjevce i Hrvate svom žestinom. Pišemo o tome iz broja u broj našega glasila. I još puno toga ima što trebamo iznijeti na svjetlo dana. Kako su se dotični tada ponašali? Što više pišemo o njima to više spoznajemo da je mučeništvo bio njihov »log«. Radije su dali život nego li krenuli onim putovima koje su smatrali krivima i da ih nikamo ne vode.

Na žalost, i današnja su vremena, po svemu što se vidi, i te kako mučenička. Jedino to sada ide »mekom« silom, kako se to uobičajeno kaže, a ne onom surovom. No, namjera je ista. Pokušava se nekoga lišiti ljudskosti i Boga ili, drukčije rečeno, slobode. Hoće li to dopustiti?

Opaža se zamor u društvu kada je riječ o totalitarizmu, u što nedvojbeno spada i jugokomunizam koji je pobio hercegovačke franjevce, druge članove Crkve u Hrvata i mnoštvo puka Božjega. Kao da je zlo doseglo svoj vrhunac opčaravši nas strahom od raznog virusa pred našim vratima. I sada drhtimo pred takvom »stvarnošću«.

Nije ovo mjesto na kojem bi trebalo raspravljati o toj temi, ali jest mjesto gdje bi trebalo odbacivati svaki oblik totalitarizma, svaki oblik prisile, mjesto na kojem treba tražiti istinu da bi nas ona učinila slobodnima. Jedino ćemo tako biti sposobni odmahnuti rukom na svaki oblik strašenja ili stvarne opasnosti, kako danas tako i u budućnosti. Kao ni našim mučenicima, uzevši to u širem smislu, nama nitko ništa ne može ako to sami ne učinimo. Bog je s nama i on uvijek pobjeđuje, danas ili sutra, kada vidi da treba.

Hvala svima onima koji se bore i ne daju da ih vremena učine smušenima. Iz toga onda niču novi, dobri plodovi.

Puno je primjera takva promišljanja. Izdvojimo neke.

Dr. Hrvoje Mandić objelodanio je knjigu *Hercegovačka franjevačka provincija u Drugom svjetskom ratu i poraću*. Proširena je to njegova doktorska disertacija. Nije mu bilo lako stići do svega. Neke je već izživirao sam naslov teme, a kako ne bi i sadržaj. Međutim, Mandić se nije dao i sada imamo pred sobom knjigu koja oslobađa.

Fra Franjo Markić bio je pučkoškolic kada su na Širokom Brijegu pokapani posmrtni ostatci trojice ubijenih hercegovačkih franjevaca. Nosio je to u sebi, istraživao što se točno dogodilo i na kraju diplomirao teologiju na temu o ubijenim hercegovačkim franjevcima. Jedan u nizu takvih. Istina se širi i skida nanose jugokomunističkoga totalitarizma.

U sve moramo ubrojiti i Groblje mira na Bilima. Podižu se tu križevi za desetke tisuća ubijenih. Povijesni je to okvir u kojem je rođena žrtva i hercegovačkih franjevaca. Tako rado čekamo dan kada će Crkva to prepoznati i proglasiti.

U duhu ovih riječi nastavimo ići dalje. Budimo do kraja slobodni, a ne smušeni.

Mir vam i dobro!

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudes« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.